

NOWY Kurier Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Wtorek, dnia 3 września 1912 roku.

Redakcja i administracja "Nowego Kurjera Łódzkiego" mieści się w lokalu przy ul. Zachodniej 37.

Interesowani do redakcji zgłaszać się mogą od 11 do 12 w południe i od 6 do 7 wiecz.

Administracja otwarta od 8 rano do 7 wieczór.

Adres telegraficzny "Łódź Kurjer".

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca, za artykuły nieopłacone redakcja nie odpowiada.

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, miesięcznie kop. 50.

Za odnośnienie do domu lub przesyłkę pocztową dolicza się 20 kop. miesięcznie.

Za przesyłkę zagranicą dolicza się 60 k. miesięcznie.

Zmiana adresu 20 kop. TELEFON 11-254

Cena ogłoszeń: 1-sza strona 50 kop. za wiersz lub jego miejsce, nadesłane 50 kop., nekrologi i reklamy 15 kop., ogłoszenia zwyczajne 10 kop. Drobną ogłoszenia 1/2 kop. za wyraz.

Ogłoszenia za miejscowa: 1 str. 50 kop., reklama po 20 k., zwyczaj. po 12 k. za wiersz lub jego miejsce.

Agentury: w Łodzi Biuro ogłoszeń „Promień”, Piotrkowska 81; w Pabjanicach A. Wadzyński, Zamkowa nr. 23; w Zgierzu: Nowy kurek, kiosk Aleksandra Lach
WYŁĄCZNE PRAWO przyjmowania ogłoszeń w Rosji, za granicą i w Królestwie Polskim, oprócz Łodzi i okolicy, oddane jest Dmowski Handl. L. i E. Motz i S-ka.

Teatr Popularny **dzisiaj** **Miód Kasztelański** **jutro** **Książę Niezłomny**
przy ul. Konstantynowskiej № 16. **wiecz.** **KRASZEWSKIEGO** **wiecz.**

Od dzisiaj Nad program

Odeon

Największa sensacja sezonu

Wszechświatowa CYRKOWA ATRAKCJA

DRAMAT W 3 AKTACH

THE BIO-EXPRESS (Zielona Nr. 4) jedyny i jedyny kinematograf w ogrodzie.

Jeżeli zalecamy, to tylko coś znakomitego, a tem jest — piwo —

Waldschleschen

Ządać wszędzie! :: Skład główny Pańska 39.
TELEFON 11 15.

Łódzkie Kursy MUZYCZNE

ul. Piotrkowska 86, dom W-go Petersilgiego II piętro.

Niniejszem zawiadamiam, że egzaminy poprawkowe dla nowostępujących rozpoczną się 3-go Września i trwać będą do 14-go. Program nauk według wyższego zakresu Konserwatorów muzycznych. Wykłady rano, po południu i wieczornie. Zapisy na wszystkie instrumenty muzyczne przyjmują się codziennie w kancelarii od 11-1 i od 4-6 godz. Na zasadzie ustawy zatwierdzonej przez Ministerjum Spraw Wewnętrznych studja wydają się atestaty ze stopniem nauczyciela muzyki. 2650-3-1

Dyrektor **Antoni Grudziński.**

Dentysta M. Długacz-Kaniewska
Zawadzka 6, — powróciła
Przyjmuje od 10-1 pp. i od 2-7 wiecz.
2516-10

Czas odnowić
prenumeratę.

Specjalista chorób wenerycznych, skórnych i dróg moczowych

Dr. S. Kantor

obecnie mieszka
Piotrkowska № 144, róg Ewangelicznej
Telefon 19-41.

Dzisiejszy numer składa się z 8 kolumn.

KALENDARZYK.

— 0 —

Wtorek, 3 września.
Dziś: Bronisławy P.
Jutro: Rozalji P.

Tęsknota.

Tęsknie, ach, tęsknie wśród zimy za kwiatem,
A gdy się wiosną pełno kwiatów mie-
ni,
To tęsknie wtedy za upalnym latem,
A znów za zimą tęsknie w czas jesie-
ni.
We wszystkich porach roku zaś mną
[miota]
Za Szustowskim koniakiem tęsknota.

Wśród dyskusji przedwyborczej.

Już dawno prasa warszawska nie była tak ożywiona, pełną polemiką zasadniczych i sporów, jak w chwili obecnej.

Łatwo się domyślić, że chodzi tu o wybory, głównie o sytuację wyborczą w Warszawie.

Chcielibyśmy zwrócić uwagę na jeden fakt znamienny.

Kiedy hasło niebezpieczeństwa żydowskiego dla zagwarantowania kandydatury p. Dmowskiego zostało rzucone z łamów „Gazety Warszawskiej”, przez chwilę czekaliśmy, kto pójdzie na tę starą wędkę... Obecnie gdy cała prasa już się wypowiedziała, możemy śmiało orzec, iż raz jeszcze „Gazeta Warszawska” pozostała w odosobnieniu, dowodząc, iż wśród uświadomionych mas N. D. przestała być wyłączną właścicielką „myśli i serc”.

Do „Gazety Warsz.” przyłączył się wprawdzie — „Dzień” pana Gorskigo, ale jak wiemy, pismo to niko- go i nic nie reprezentuje.

Popierało wreszcie wywody „Gazety Warszawskiej” realistyczne „Słowo”.

Wskazywaliśmy, iż jest to dowód zawarcia na nowo realizm endecckiego bloku.

Obecnie, gdy pan Ludwik Straszewicz ostro i zjadliwie potępił wystąpienie „Gaz. Warsz.” nie wiadomo, co o tym bloku sądzić. Znając jednak samodzielność i niezależność sądu p. Straszewicza gotowi jesteśmy przypuścić, iż warszawscy konserwatyści raz jeszcze wbrew zdaniu swych najświetlejszych członków zawarli przymierze z Dmowskim.

To jest bodaj najsmutniejszy objaw, wskazujący, iż konserwatyści nasi wbrew szereżonym przez siebie i swych przyjaciół reklamom, słabo się orientują w polityce krajowej i dużo wody w Wiśle upłynie, zanim przejmą się zasadą, którą tak pięknie ostatnio wyraził p. Straszewicz!

„Budowle społeczne wznosić trzeba na kamiennym zrębie, nie na śmieciach. Cnota i obowiąz- ków nie uczy się narodu przez manewry, przez kawały wybor- cze, ani też przez budzenie i ho- dowanie złych namiętności...”

Nam przyszłość potrzebna, wiel- ka przyszłość, nie wolno jej po- święcać dla drobnych korzyści teraźniejszości!”

Wobec tego zasadniczego błędu taktyki realistycznej możemy w dal- szym ciągu liczyć na endeczką prze- wagę na wyborach. Choć całe społeczeństwo nieomal, prawie wszyst- kie organy prasy potępiły jej „ka- wały wyborcze”, o zwycięstwo dla niej postara się już sama ustawa wy- borcza, wyrzucająca za nawias masy demokratyczne, które mogłyby Kró- lestwu Polskiemu zapewnić normal- ne przedstawicielstwo w Izbie Niż- szej.

St. Gr.

Przeciwko Finlandii.

Donosiliśmy już, że w tych dniach wznowione być mają, pod przewod- nictwem Korewy, posiedzenia specja- lnej komisji międzywydz., zwołane dla

pracowania programu środków, które w najbliższej przyszłości zastosowane być mają względem Finlandji. Komisja wypowiedzieć się ma ostatecznie o memorjałe generał-gubernatora finlandzkiego, Zejna, złożonym Stołypinowi na wiosnę 1912 r. Memorjał ten obejmuje wnioski gen. Zejna co do najpilniejszych środków ustawodawczych, któreby, zapewniły ściślejsze zbliżenie się Finlandji z Cesarstwem i ugruntowanie w księstwie zasad państwowości rosyjskiej.

Przy tej sposobności „Russkoje Slovo” przypomina, że memorjał ów obfitością środków najpilniejszych w swoim czasie zdumiał nawet Stołypina, który nie miał odwagi rozważać go na Radzie ministrów i przekazał go najpierw do zaopiniowania Najwyższej zatwierdzonej komisji do spraw Wielkiego Księstwa Finlandzkiego. I ta komisja jednak, zaznajomiwszy się z treścią memorjału, nie uważała za możliwe dawać o nim opinii swojej i przekazała go specjalnej komisji międzywydziałowej pod przewodnictwem Korewy.

W chwili obecnej ministerja, przedstawiciele których uczestniczą w komisji międzywydziałowej, zajęte są pośpiesznie opracowaniem środków, które, zdaniem ich, są pożądane w stosunku do Finlandji. Wszystkie prawie galeje administracji wyrażają chęć rozszerzenia kompetencji swojej na odpowiednie dziedziny miejscowego zarządu finlandzkiego.

Za najważniejsze niewątpliwie dla Finlandji uważać należy opracowywane z inicjatywy gen. Zejna projekty zmiany systemu monetarnego, dalej projekt przekazania finlandzkich spraw prasowych, noszących charakter państwowy, sądom rosyjskim i wreszcie projekt zmiany przepisów o zgromadzeniach publicznych, związkach i stowarzyszeniach. Projektowane jest wprowadzenie w Finlandji monety rosyjskiej, projekt ten natrafia jednak podobno na silny opór ze strony ministerjum skarbu.

Po ukończeniu prac komisji międzywydziałowej opracowane przez nią środki przedstawione zostaną Radzie ministrów, która zdecyduje, w jakim porządku je stosować należy i w jakiej drodze, czy w drodze zarządu, czy też w drodze ustawodawczej, poczem gotowy już program przedstawiony zostanie do zatwierdzenia Najwyższego. Urzeczywistnienie projektowanych w stosunku do Finlandji środków, nastąpić ma dopiero podobno w ciągu roku 1913, kiedy się już ostatecznie wyjaśni skład czwartej Dumy państwowej.

Socjalistki w Niemczech.

Ogłoszone świeżo sprawozdanie zarządu stronnictwa socjalno-demokratycznego w Niemczech, które ma być przedmiotem obrad tegorocznego zjazdu socjalistów niemieckich, zawiera pomiędzy innymi słowa gorącej pochwały dla organicyjnej i agitacyjnej działalności „towarzyszek”, wyrażając im uznanie, że „w znacznym mierze przyczyniły się do świetnego zwycięstwa socjalnej demokracji przy ostatnich wyborach do parlamentu”.

Sprawozdanie to wykazuje, że pod wpływem ruchu agitacji wyborczej wzrosła w ostatnim czasie znacznie liczba kobiet zorganizowanych politycznie w partji socjalno-demokratycznej i to z 107,693 w r. 1911 na 130,370 w roku 1912, czyli o 21 procent.

Nieomal w tej samej mierze — o 18,4 proc. — wzrosła liczba „towarzyszek”, zorganizowanych w socjalistycznych związkach zawodowych, która z 161,612 w roku 1911 podniosła się na 191,332 w r. 1912.

Z ogólnej tej liczby „towarzyszek” przypada na poszczególne związki zawodowe: z pośród robotników tkackich 45,651 towarzyszek, metalowców 25,113, robotników fabrycznych 21,853, tytoniowych 10,870, introligatorów 13,128, krawców 9,363, pomocników drukarskich 9,323, pomocników handlowych 8,679, szewców 7,949, transporterów 6,479, robotników w przemyśle drzewnym 5,810.

Mniej niż 5,000 towarzyszek liczą związki kapeluszników, piekarzy i cukierników, robotników porcelany, kuźnierzy, robotników gminnych, siodlarzy, browarzy i młynarzy, pomocników w przemyśle wyszynkowym, szklarzy kwiaciarzy, urzędników biurowych, tapicerów, rzeźników, kamieniarzy, malarzy, ogrodników, litografów.

W związku fryzjerów jest tylko jedna „towarzyszka”.

Zwiększająca się corocznie liczba kobiet zorganizowanych w związkach zawodowych socjalistycznych, zniewala niemieckie związki chrześcijańskie do wyteżonej kontragatacji. — Związki te zwracają się obecnie do „obywatelskiego świata kobiecego” z usilną prośbą, by więcej, aniżeli dotychczas poświęcały uwagi sprawom życia politycznego i same brały w nich udział.

Echa trzeciej Dumy.

Kancelarja Dumy w tych dniach ogłosiła obszerne sprawozdanie z działalności 3 Dumy. Sprawozdanie podaje listę posłów według wyznań, narodowości, ugrupowania partyjnego, następnie umieszczono szczegółowe dane o działalności posłów, o tem, jaki poseł w jakich komisjach uczestniczył, wreszcie dane o karach i grzywnach, którym ulegali posłowie.

Wielce interesujące są cyfry opuszczonych posiedzeń. Październikowcy, mając 123 posłów, przepuścili 2,105 posiedzeń; nacjonaliści (91 posłów) opuścili 1,877 posiedzeń. Rekord zdobyli jednak postępowcy, których w 3 Dumie było 39 i którzy opuścili 1,064 posiedzeń. Tytułem kary postępowcy zapłacili 2,375 rb., nacjonaliści 2,975 rb.

Pierwszy prezes Dumy Chomjakow, miał 12 posłuchań, drugi — Guczkow 3 posłuchania i trzeci — Rodzianko — także 3 posłuchania.

Najwięcej interpelacji wnieśli socjaliści — 46, kadeci — 38, październikowcy — 22, prawica — 15, nacjonaliści — 6, grupa pracy — 12. Najwięcej interpelacji było zwróconych pod adresem ministra spraw wewnętrznych — 71, dalej — prezesa rady ministrów — 51, ministra sprawiedliwości — 19, ministra oświaty — 11, ministra wojny — 12, skarbu i handlu po 10, marynarki 5 i t. d.

Felczerzy.

Do Dumy państwowej przed rozpoczęciem ferji wniesiono projekt o reorganizacji instytucji felczerów, znaczącą przytem, że departament medyczny, jednogłośnie orzekł się za zniesieniem tak zw. zakładów felczerkich. Punkt ten dotyczy wyłącznie felczerów Królestwa Polskiego, bowiem w guberniach wewnętrznych Cesarstwa zakłady felczerkie w formie spotykanej u nas oddawna istnieć przestały. U nas utrzymały się dotychczas jedynie dzięki prawu cechowemu.

Należy dodać, że punkt o zniesieniu zakładów felczerkich został wniesiony do projektu prawa, dzięki usilnym staraniom związków i zjazdów felczerkich, które niejednokrotnie występowały z memorjałami do odnosnej władzy o potrzebie reformy. Ostatni referat, domagający się zamknięcia zakładów felczerkich, został przedstawiony ministrowi spraw wewnętrznych przez związek felczerów łódzkich w 1910 roku po zjeździe felczerów w Moskwie.

Stoimy zatem w przededniu faktu, który, aczkolwiek nie poruszy opinii szerszego ogółu, niemniej w sferze legalnej pomocy lekarskiej udzielanej przez felczerów, jak również w sferze dalszego istnienia „wolnopracującego” samodzielnego felczera może wpłynąć na zasadnicze zmiany. Ze zniesieniem izb felczerkich znosi się tem samem znaczenie cechów, inaczej tak zw. zgromadzeń felczerkich, które wywierały bezpośredni wpływ na otwieranie tych-

że zakładów jak również na wychowanie młodszej generacji.

Typ felczera wolnopracującego z historycznymi mosiężnymi blachami przed „oficyną” do wszystkiego, w niedługim czasie zaniknie; pozbawiony źródła pomocy materialnej z konieczności będzie musiał przenieść się na inne pole pracy.

Pozostanie typ felczera instytucyjowego tj. zajmującego stanowisko pomocnika lekarskiego na kolejach przy fabrykach i w gminach, o ile w nich pomoc lekarską w przyszłym samorządzie zostanie zorganizowaną i felczerzy do tej pomocy powołani zostaną.

Nie przesadzając faktem, ponieważ zgromadzenia felczerskie są dość zamężne (warszawskie posiada majątek wartości do 200 tysięcy rubli) i będą się starały utrzymać status quo, — niemniej, wnosząc z energicznej akcji, podjętej przez związek związków „pomocników lekarskich” w Moskwie, można przypuszczać, że dzisiejsze zgromadzenia felczerskie w obecnym stadium kończą swoją historję. Z uwagi na to podajemy poniżej krótką historję tych zgromadzeń czyli „cechów cyrulicznych” w Polsce.

Według zebranych przez d-ra Gedroycia danych, cechy dzisiejszych felczerów należą do najstarszych zrzeszeń w Polsce. Pierwsze wzmianki o ustawach cechów cyrulicznych spotykamy w połowie XVI wieku (1540 roku).

Pamiętniki historyczne stwierdzają, że pierwsza ustawa, zabezpieczająca ich prawa była wydana przez Zygmunta III. Późniejsi królowie potwierdzali te prawa, a to w tym celu, aby zagraniczni chirurdzy nie konkurowali z miejscowymi.

Po upadku Księstwa Warszawskiego ogólne reformy kraju dosięgły i cechy cyruliczne. Dawne ustawy cechowe spoczęły na zawsze w archiwach, a w r. 1816 ogłoszono ogólną dla wszystkich cechów rzemieślniczych ustawę. Dla felczerów zrobiono ten tylko wyjątek, że nie polecano im przy wywołaniu wyrabiać „sztuki” lecz egzaminowano wobec „fizyka” obwodowego lub miejscowego. Ustawa ta, jako nie uwzględniająca odrębności zawodowych, wydała bardzo ujemne rezultaty, obniżyła bowiem poziom umysłowy cyrulików.

Dlatego też w r. 1842 przez radę administracyjną Królestwa Polskiego została zatwierdzona „Ustawa dla zgromadzeń felczerskich” znacznie rozszerzająca ich prawa, która obowiązuje dotychczas.

Niestety zgromadzenia nie potrafiły wyciągnąć dla ogółu felczerów należytych korzyści: mając za sobą prawo i możność kształcenia się zamiast rozwoju, zasklepowały się w swoich zgromadzeniach, stwarzając kapitały, którymi dzisiaj dobrowolnie rozporządzać nie mogą, ograniczając się na zakładaniu kramów z historycznymi blachami no i... „związków felczerskich”, które powiedziały sobie: lepiej zginąć z honorem, niż być wyrzuconym na śmiecie...

M. Duńczyk.

Mały feljeton.

Jan Lemański.

Za i przeciw.

WINO.

Prócz kobiet, masz ten kordjał: Wino dla odmiany. Nie zna szczęścia, kto nie był W życiu raz pijany. Kielich z winem i słodkie Miłośnicy ustka. To rozkosz, gdy z nich pijesz, Gdyś wypił z nich — pustka.

Pij wciąż, człowiecze, owsem, Wśród życia zamieszek, Dobrze jest pić ten nektar, Ale bez domieszek. Pij, może ci, gdyś spił się, Ta myśl się nawinie: że czystość jest walorem, Nawet... nawet w winie.

SALOMONOWA MĄDROŚĆ.

Za przykład nam mądrości Dają Salomona. W kasach jego leżała

Bez liku mamona; Miał komnaty od złotych Swiecideł jarzące, A w tych złotych komnatach Miał żon trzy tysiące.

Lecz ten król, który szczęścia Użył najcieleśniej, Zostawił nam sąd w swojej „Nad pieśniami pieśni” O tych rzeczach, ku którym Żyje w nas łakomość, I powiedział, że wszystko Marność i znikomość.

WNIOSEK STAD:

Każdy z nas sobie prawo Bardzo słuszne rości, Aby do Salomona Takiej dojść mądrości. I nim o życiu „marność” Wyrzec, też kasetkę Mieć pełną złota oraz Żon, przynajmniej setkę Kto zaś pragnie, by cudem Zostało dlań życie; Kto pragnie w nieustannym Duchu żyć zachwycie: Musi (z ksiąg Salomona Wniosek to szkaradny): Życ bez złotych pałaców I bez żony żadnej.

SPIEW.

Czasem wzruszy cię tak coś, Tak uchwyci cię za trzewie, Zebyś chciał to oddać w śpiewie. Chciałbyś mieć tenora krtań, Umieć wtóru trącać klawisz, I wyśpiewać (wobec pań) Ból serdeczny, który dławisz. Lecz ci nie dał tego los, Byś na wzór koryfeusza Z operowych scen miał głos I ujmował tłum za uszy. Mówić rymem ból twój umie, Lecz cóż znaczy mowa twa. Gdy od dusz jest zawsze w tłumie

Uszów więcej razy dwa.

PIENIĄDZ.

Dobrobyt na tej prawdzie U nas jest oparty: Kto grosza nie szanuje, Szeląga nie warty. A więc, mój czytelniku, Coś się biedy przeląkł, Szanuj grosz, by mówiono, Ze... zaś wart jest szeląg. Zart zartem. Nie oddaj Poklonu mamonie, Nie oszczędzam pieniędzy, Nie zabiegam o nie, Lecz kiedy mnie przyotlenie Czasem dola twarda, Chciałbym i ja w gotówce Mieć tak... z pół milarda.

JEDYNA.

A może tylko jedną Zonę mieć wybraną, Taką cudną, jak obłok, Gdy w majowe rano Na lazurów niebie Leciucho się waży? I z tym obłokiem dzielić Cokolwiek się zdarzy? Może gdyby się człowiek W ten obłoczek odział, To może byłby szczęściem Taki losów podział. Czy w niebie fruwać razem, Czy spać razem w morze, Byłoby z tą jedyną Szczęściem jednym... Może.

Wiadomości ogólne.

○ **Cenzus naukowy na kolejach.** Do zarządów kolejowych przyszło rozporządzenie ministra dróg i komunikacji, aby na wszystkich wyższych stanowiskach w wydziałach służby handlowej na kolejach, przyjmowano urzędników jedynie z wyższym wykształceniem.

○ **Wyznanie uczniów.** Minister oświaty zwrócił się do kuratorów okręgów naukowych z poleceniem aby przy wydawaniu świadectw z egzaminów na maturę oznaczano wyznanie ucznia, lub uczenicy na podstawie wyciągów metrycznych.

○ **Ulga dla obywateli.** Dowiadujemy się, że w celu poparcia ruchu budowlanego, petersburski zarząd miejski przedstawia władzy wyższej projekt, zwolnienia na lat pięć od podatków właścicieli nowowzno-

szonych domów. Pożądaniem byłoby aby i nasze zarządy miejskie czyniły podobne zabiegi.

○ **Sprawy oświatowe.** Przy ministerjum oświaty rozpoczęły się narady komisji, złożonej z przedstawicieli różnych ministerjów, a poświęconej sprawie reorganizacji okręgów naukowych.

Narada wypowie się pomiędzy innemi, w sprawie nowego podziału okręgów naukowych.

○ **Rozwiązanie Dumy.** — Dziś, we wtorek, jak donosi „Wiecz. Wremia“, ma być ogłoszony ukaz Najwyższy o rozwiązaniu III Dumy. Jak wiadomo, przed ferjami letnimi ogłoszono ukaz, polecający zamknąć sesję, ale nie znoszący mandatów poselskich.

Teraz zaś mandaty posłów uznane będą za wygasłe i jednocześnie ogłoszone będą terminy wyborów i data zwołania IV Dumy. Nowy ukaz stwarza procedens na przyszłość w tym duchu, że mandaty poselskie będą trwały do chwili wyborów nowych posłów.

○ **Fundusze na oświatę.** Ministerjum oświaty opracowało statystykę ofiar, złożonych na cele oświatowe. Ogółem ministerjum rozporządza 46,185,000 rb. ofiar złożonych na cele oświatowe. Fundusze te dają 1,929,000 rb. rocznie procentu. Na potrzeby instytucji naukowych złożono 1,865,000 rb.; dla wyższych zakładów naukowych 17,277,000 rb.; dla średnich — 18,078,000 rb.; dla niższych — 9,947,000 rb.

Ze świata.

□ **Wrócenie zagrody pocie Kurasiowi.** Wczoraj odbyło się w Tarnobrzegu uroczyste oddanie pocie ludowemu, włościaninowi Ferdynandowi Kurasiowi, zagrody kupionej ze składek publicznych.

Przed południem zostało odprawione uroczyste nabożeństwo w kościele miejscowym, po południu zaś o godz. 2, miejscowi goście udali się do Dzikowa pod Tarnobrzegiem. Wszystkie niemal chaty po drodze ozdobione były chorągiewkami o barwach narodowych.

Poświęcanie zagrody dokonał ks. dziekan Rudnicki poczem przemówił w imieniu komitetu, oddając zagrodę Kurasiowi. Przemawiali następnie: właściciel Dzikowa, Zdzisław hr. Tarnowski; marszałek powiatu, Zbigniew Horodyński; włościanie: Wryk i Słomka, a sekretarz komitetu, Kolasiński, odczytał podziękowanie wrzuczonego

Kurasia, który — jak wiadomo — jest głuchoniemy

Na uroczystość nadesłano liczne depesze, między innymi od Stanisława hr. Tarnowskiego, prof. Antoniego Małeckiego, Andrzeja ks. Lubomirskiego, ministra Bilińskiego, zakładu im. Ossolińskich, ks. biskupa Iwowskiego Pelczara, wielu posłów, redakcji pism i instytucji oświatowych.

Zapowiedziany na popołudniu wiec oświatowy odwołano z powodu nieprzybycia referenta, posła Tetmajera.

Uczestnicy uroczystości wyruszą jutro na wycieczkę do Sandomierza.

□ **Ugryjska studentka.** Proszono nas o podanie do wiadomości, że ogniska studentek „Foyers des etudiantes“, istniejące w Genewie (Boulevard des Philosophes 17), w Lozannie (Place de la Cathédrale 1), w Zurychu (Schmelzbergstrasse 22) i w Paryżu (rue St. Jacques 67 i Boulevard St. Michel 93) mają na celu zbliżenie studentek różnych narodowości dla wzajemnego poznania się i zbratania.

Zakresem działania ognisk jest udzielanie bezpłatnych informacji co do mieszkań, organizowanie zebrań koleżeńskich, odczytów, wycieczek i t. d.

□ **II Kongres wychowania moralnego.** W Hadze rozpoczęły się obrady II kongresu międzynarodowego wychowania moralnego.

Kongres zaczął się wspaniałem przyjęciem w Kurhauzie w Scheveningen. Obrady rozpoczęły się od powitania w imieniu królowej matki. Po tych ceremoniach grzeczności, uczczono pamięć zmarłego niedawno prof. Mouton.

Pierwszemu posiedzeniu przewodniczył prof. Boutroux. Referaty są drukowane, więc każdy mówca dopełnia tylko paru słowy to, co napisał. Każdy mówi 4 minuty. Pan Gould po przemowach miał z zbraniami dziećmi lekcje poglądowo wykładane moralności. Wypadło to nader zajmująco.

□ **Wyrok na Marię Antoninę.** Z Nowego Jorku donoszą do „Temps“, że w Waszyngtonie znaleziono oryginał wyroku śmierci na królową Marię Antoninę. Akt ten złożył w podarunku syn kata, Samsona, który był wykonawcą wyroku, niejakiemu Laagowi z Villefranche. Laag wywędrował w kilka lat później do Ameryki i tam się osiedlił. W papierach, pozostawionych przez zmarłego, odnaleziono obecnie ten dokument.

Z Cesarstwa.

△ **Troskliwość przeciw oświeceniu.** „W swoim czasie urzędowa „Rossija“ wystąpiła z pamiętnymi artykułami przeciwko młodzieży rosyjskiej, kształcącej się zagranicą, zarzucając jej naganne prowadzenie się i zaniedbywanie nauki.

Oburzeni tem do żywego najpoważniejsi profesorowie heidelberskiej wszechnicy: von Lilienthal, Endemann, Schröder, Butschli i Ernst wystąpili z energicznym protestem przeciwko kalumnjom „Rossiji“. Dowodzą oni, że młodzież rosyjska tylko dodatni wpływ może wywierać na niemiecką i szeregiem danych statystycznych stwierdzają wielką pilność tej pierwszej i jej zamiłowanie do nauki.

Oczywiście — studenci rosyjscy w Niemczech nie są przecież reakcjonistami i to właśnie niaci spokój urzędowym pismakom z „Rossiji“.

„Riecz“ w powyższej sprawie zamieściła niezwykle cięty artykuł p. t. *Sekice* (Nabroski).

△ **Wyprawa do bie una północnego.** Z Archangielska odpłynął parowiec „Świętej Foka“, z uczestnikami wyprawy do bieguna północnego. Do wyprawy, na której czele stoi porucznik Siedow, należą: geograf Wiese, geolog Pawłow, lekarz Kuszakow, artysta Piniegin i 9 osób załogi.

Ku biegunowi północnemu wyruszą Siedow, Wiese i dwu majtków z 80 psami.

Z LITWY I RUSI.

× **Aresztowanie redaktora.** Na mocy rozporządzenia gubernatora kijowskiego, skazany został na areszt trzechmiesięczny bez zamiany na grzywny redaktor czasopisma „Sputnik Czinownika“, urzędnik kijowskiej izby skarbowej Mireckij. Karę tę wywołało zamieszczenie w numerze 22 pomienionego pisma artykułów: „Do towarzyszy“, „Mogę karać i ulaskawiać“ i „Według Darwin“.

× **Rewizje.** W ostatnich dniach w Kijowie dokonano licznych rewizji, które w wielu wypadkach zakończyły się aresztowaniem osób rewidowanych.

× **Sprawa Kulabki.** Rewizja u b. naczelnika wydziału ochrony

w Kijowie, podpułkownika Kulabki, jak donosi „Wiecz. Wremia“, dokonana została z rozporządzenia senatora Szulgina, delegowanego do Kijowa w celu przeprowadzenia śledztwa dodatkowego w sprawie zabójstwa prezesa Rady ministrów Stołykina. Na posiedzeniu rady ministra spraw wewnętrznych postanowiono oddać pod sąd b. naczelnika kijowskiego wydziału ochrony, Kulabkę, pod zarzutem roztrwonienia funduszków rządowych podczas urzędowania.

× **W letargu.** Do gaz. żyd. donoszą, że pod Mińskiem zmarło dziecko żydowskie, które wedle rytuału starano się pochować jaknajszybciej. Gdy dziecko już spuszczano do grobu, naturalnie bez trumny, zaczęło ono płakać, a odwiezione z powrotem do domu, zupełnie wyzdrowiało.

× **Młodzieź się bawi...** W Wilnie przed tygodniem zebrało się miłe towarzystwo hulaszce, i, wciągnawszy między siebie 17 letnią Helenę M., udało się na zabawę do restauracji „piywającej“.

Śnażyć zabawa była „dobra“ gdyż po jakimś czasie rozległ się nad rzeką straszny krzyk. Zbiegła się publiczność, przybyła policja. Okazało się, że Helena M., jak mówiono, ratując się przed ohydą napaścią jednego z kompanji, skoczyła do rzeki i wydobyl ją drugi uczestnik hulanki.

Całą miłą gromadkę aresztowano i wdrożono energiczne śledztwo.

Wiadomości krajowe.

+ **owe pismo polskie.** Od dnia 19 października r. b., w Sandomierzu zacznie wychodzić tygodnik p. t. „Sandomierzanin“, poświęcony sprawom ziemi sandomierskiej.

Jako redaktor podpisywać będzie p. I. Pitaszewski.

+ **Wyraz wdzięczności.** obrońca p. Małeckiej, adw. przys. Papiński, otrzymał list dziękczynny, podpisany przez prezesa londyńskiej izby obrończej Fryderyka Pollocka i znanego członka parlamentu angielskiego adw. Filipa Morrella, którzy w serdecznych słowach w imieniu advokatury londyńskiej wyrazili mu wdzięczność z powodu prowadzenia obrony. Nadto zarządzający konsuletem angielskim w Warszawie, wicekonsul Kimens doręczył p. Papińskiemu piękny upominek, przysłany mu z Londynu od przyjaciół Małeckiej w postaci srebrnej tacy wysoce

„Za pierwsza“.

Nowela.

BOLESŁAW PIERSZLEWSKI.

— „Pani! (hm... byczo!) Widziałem panią (dużą literą trzeba było „Panią) w kościele dwa razy i jestem zachwycony. (Oho!) Pragnąłbym bardzo panią (znowu małe „pe“) poznać, bo ja przepadam za brunetkami. (Łezes, jak pies; sam mówię, że wolisz blondynki!) Czuliłbym się szczęśliwym (oje!) gdyby pani (znowu małe „pe“, frajerze; cwaje by ci dać z polskiego!) pozwoliła się przyłąć...
Przerwał czytanie i parsknął śmiechem.
— Sfiksował! Bo ona „skapuje“ co to „przyłąć“?
Olek z oburzeniem wyrwał mu z ręki arkusik, wsunął do koperty i — pomimo protestu — zakleił.
— Możesz kpić ze swojej ciotki! — warknął, chowając list do kieszeni szynela. Położył się na łóżku twarzą do ściany.
Zapanowało milczenie, przerwane dopiero przez Franka.

— No — nie indorz się. Lepiej obmyślić jak „kawał“, nim wrócą z lekcji. Na tę propozycję obrażony ukazał koledze dość już spokojne oblicze. Nagle rozjaśnił się zupełnie.

— Wiesz co? Nasmarujemy „kalafjorom“ struny mydłem! Tak bestje rzepolą ciagle, że aż uszy puchną.

Franek wyskoczył z łóżka i pobiegł do sąsiedniego pokoju, gdzie pod łóżkiem każdego pierwszokursisty leżał futerał ze skrzypcami.

Dawaj smaru! — zawołał.

Olek pobiegł za nim z kawałkiem białego mydła i zabrali się do roboty z zapalem, godnym lepszej sprawy. Operacja odbyła się szybko. Uradowani z wypiatanego figla wleźli znowu do łóżek, ciesząc się zawczasu minami nieszczęsnych muzykantów.

VI.

O drugiej przyniesiono im obiad. Nie skończyli go jeszcze pochłaniać, gdy do pokoju wszedł Majdrowicz.

— Stoń, chodź-no, co za kawał! Kalafjorskie skrzypce omaszczone mydłem!

— Dobrze! pochwalił przybyły. — Tylko oni domyśla się prędko. Ale niech jeno przyjdzie tu który z pretensją!

Potrząsnął bochenkowatą pięścią w stronę drugiego pokoju.

Za chwilę poschodzili się powracający z obiadów koledzy. W drzwiach stanął „Wydra“ i obrzucił wzrokiem chorych.

— Kolego! bądźcie łaskawi na chwilę — za-prosił miękko Olek.

— A co? spytał przywołany, zbliżając się do łóżka.

— Nie wywołujcie mnie na „pierekliczce“, kolego... — prosił grzecznie, sięgając ręką pod poduszkę, gdzie zwykle kładł swą mizerną kasę.

— A co? brykacie dokąd?

— Niece... tylko... Moi złoci, może wam z pół fajgla pożyczyć... — dokończył szeptem, ściskając w wysuniętej dłoni połowę swego majątku.

Smuglewicz lypnął podejrzliwie oczami, ale wyciągnął dłoń i półrubel przeniknął do jego kieszeni.

W sąsiednim pokoju powstał hałas.

— Już bestje kalafjory pocubili się! — zawołał i pobiegł usmierzyć awanturę. „Kalafjory nie czubili się jednak, a wymyślali wniebogłosy na sprawców psoty, oglądając oślizgłe od mydła struny. Wreszcie jeden z nich, czupurniejszy śnażyć, wpadł do komuny.

— To chorzy porobili! krzyknął na progu.

Majdrowicz, który przy oknie robił papiersy, odwrócił się.

— Cicho, pędraku, bo oknem wylecisz! — huknął groźnie.

„Pędrak“ uważał za bezpieczniejsze ulotnić się. Majdrowicz wysunął za nim głowę.

— A idź tam który na skargę... no!

Po takim ostrzeżeniu przysłi pokrzywdzeni do przekonania, że lepiej dać spokój i spróbowali wymyć struny w ciepłej wodzie.

(C. d. n.)

artystycznej roboty z wrytym na niej odpowiednim napisem.

+ **Zawieszenie pisma.** Z rozporządzenia izby sądowej warszawskiej zawieszona została wychodząca w Warszawie od dwóch tygodni gazeta rosyjska „Warszawskija Poslednija Nowosti“, do czasu wyroku w sprawie prasowej, wytoczonej redaktorowi i wydawcy tego pisma z art. 129 kod. kar.

+ **Nowe sprzeniewierzenie.** W Zawierokiem Tow. wzajemnego kredytu wykryto nowe sprzeniewierzenie, którego dopuścił się kasjer Jakubowski, a które dosięga kilku tysięcy rb. Defraudacja ta da się odczuć tem dotkliwiej rzeczony instytucji, że w zeszłym roku przez bankructwo dłużnika straciła ona 24 tysiące rubli w ubiegłym zaś miesiącu dyrektor Resler zdefraudował 12 tysięcy, popełniwszy następnie samobójstwo.

+ **Samobójstwo.** W Wolbromiu odebrał sobie życie przez powieszenie pomocnik naczelnika stacji Wolbrom, Pylajew. Przyczyna rozpaczliwego kroku nie wyjaśniona.

+ **Strajk stolarzy.** Niemal we wszystkich zakładach stolarskich, rozpoczął się wczoraj w Warszawie strajk pracowników.

Przyczyną bezrobocia są nieporozumienia zarobkowe.

Liczba strajkujących sięga podobno 4,000 osób.

+ **Aresztowanie bandyty.** W domu Zielińskiego, w pobliżu ementarza na Bródnie w Warszawie aresztowano 24-letniego Kazimierza Zbrodowskiego, oddawna poszukiwanego przez policję opryska.

Zbrodowski pozostaje pod zarzutem: wykonania przez dwoma laty napadu w celu rabunku na kasjera fabryki „Labor“, zabójstwa Józefa Jasielewicza i profanacji grobu tegoż na Bródnie, oraz postrzelenia na Pradze agenta wydziału śledczego, Jana Gzyry.

Przed wyborami.

W Łodzi.

Zainteresowanie nadchodzącymi wyborami wzmaga się z każdym dniem i daje się stwierdzić nawet w tych kołach, które dotychczas zachowywały zupełną względem spraw wyborczych obojętność.

Żydzi posiadający cenzus wyborczy a nie wniesieni przez pomyłkę na listy przedwyborcze, — protestują energicznie. Działacze żydowski, uświadamiając sobie wielką odpowiedzialność za wynik wyborów, coraz poważniej traktują swą akcję. Ze źródeł wiarygodnych dowiadujemy się, że jutro odbędzie się narada przedstawicieli różnych stowarzyszeń i instytucji, na której zostanie wybrany komitet przedwyborczy żydowski. W kołach asymilatorskich panuje natomiast zupełna apatia.

(y).

Żydzi o wyborach.

Organ sjonistów petersburskich „Nowyj Woschod“ pisze między innymi o udziale żydów polskich w walce przedwyborczej:

„Sądzymy, że żydzy polscy powinni walczyć o prawo samodzielnego udziału w życiu politycznym i o prawa obywatelskie. O ile żydzy w Polsce mają możność przeprowadzenia 2 kandydatów, to powinni wyteżyć wszystkie siły, aby dopiąć celu.

Na porządku dziennym w IV Dumie znajdują się bezwarunkowo sprawy o samorządzie miejskim, o ograniczeniach żydowskich i t. d. Otóż bardzo jest pożądanem, aby żydzy polscy mieli własnego przedstawiciela, aby nie czekali na obronę Jarońskich. Polacy nie powinni obecnie mówić o sprawiedliwości, gdyż kiedy okazała się możliwość przeprowadzenia żydowskiego posła — polacy grozili pogromami i żaden żyd nie przeszedł do Dumy“.

A dalej: „Dla spokoju, dla zadośćuczynienia polskiej dumie narodowej oświadczamy, że w stolicy Polski, w Warszawie, odstąpimy polakom mandat

pod dwoma warunkami: po pierwsze poseł polak musi być postępowcem, za którym żydzy mogliby ze spokojem sumieniem głosować i po drugie, aby żydom zagwarantowano dwa mandaty poselskie z Królestwa, z których jeden z Łodzi.

Jak donosi „Hajnt“, żydzy kieleccy postanowili nie głosować za Jarońskim, którego wystawiają miejscowi narodowi-demokraci, głównie za jego historyczną deklarację przeciwko równouprawnieniu żydów, z którą wystąpił w Dumie podczas obrad nad samorządem.

Wyborców miejskich w Kielcach jest 3,000 z tego na żydów przypada 1,200

Z tego wynika, że polacy mają w Kielcach większość, ale postępowcy polscy pewnie i teraz wystawią własnego kandydata i zwycięstwo zatem tej lub innej partji zależy od żydów!

Kurja robotnicze.

Ministerjum spraw wewnętrznych rozesało gubernatorom okólnik, w którym zwraca uwagę administracji prowincjonalnej na wybory z kurji robotniczej. Okólnik wlicza cały szereg przepisów, dotyczących zgromadzeń robotniczych wyborczych oraz niezbędnych środków do przeprowadzenia kandydatów z pośród prawomyślniej części robotników.

„Wiadomości przedwyborcze“.

Rosjanie, zamieszkali w Warszawie znacznie więcej interesują się wyborami, niż szersze masy społeczeństwa polskiego. Jednym z objawów owego zainteresowania jest wydawnictwo gazety, podjęte przez Towarzystwo, założone na zasadzie manifestu 30 października, p. n. „Przedwybornyja Izwiestia“ (Wiadomości przedwyborcze).

Ruch przedwyborczy.

„Russkoje słowo“ donosi, że wbrew stanowisku synodu, 19 biskupów prawosławnych stawia swą kandydaturę do Dumy.

Ten sam dziennik donosi, że w niektórych miejscowościach napływ duchowieństwa jest tak znaczny, iż ono prawdopodobnie będzie miało przewagę na zjazdach prawyborców, posiadających niepełny cenzus. Dlatego szlachta z pow. kasimowskiego, w gub. riazkańskiej, zwróciła się do ministerjum z prośbą o utworzenie specjalnej kurji dla duchowieństwa.

Donoszą także, że konsystorz w Samarze rozsyła okólnik, w którym radzi agitować wśród ludności na rzecz kandydatów, zaleconych przez duchownych.

Do „Russ. słowa“ donoszą z Taganrogu, że tam policmajster cofnął pozwolenie na zebranie postępowców, ponieważ do programu obrad włączono punkt o „credo“ kandydata w kwestjach polityki wewnętrznej.

Kronika.

— (r) Oś wydawnictwa.

Wczorajszy numer „Nowego Kurjera Łódzkiego“, z powodu uszkodzenia maszyny rotacyjnej, wyszedł z dwugodzinnym opóźnieniem i nie dość wyraźnie odbity.

Przeprasząc naszych czytelników za opóźnienie, i niewyraźny druk, dajemy dzisiejszy numer we właściwym czasie i z usunięciem niedokładności technicznych.

— (r) **Zapowiedziane nominacje.** Pogłoski o mianowaniu gubernatora piórkowskiego p. Jarczewskiego na stanowisko pomocnika general-gubernatora Warszawy znajdują potwierdzenie.

Dotychczasowy pomocnik general-gubernatora, von Essen powołany ma być na stanowisko wice ministra.

Na stanowisko gubernatora piórkowskiego mianowany ma być dyrektor kancelarji general-gubernatora warszawskiego rz. radca stanu Charlamow.

Oficjalne nominacje ogłoszone maja być w tych dniach.

— (r) **Gsobiste.** Dyrektor kursów muzycznych prof. Antoni Grudziński powrócił z wywczasów letnich

— (r) **Z klubu rzemieślniczego.** Na skutek wiadomości o zwołaniu ogólnego zebrania członków klubu rzemieślniczego z powodu śmierci prezesa tej instytucji b. p. Jana Kirszota i wyjazdu wice-prezesa p. Karo, — otrzymujemy następujące sprostowanie.

W piątkowym numerze Pańskiego pisma pod tytułem „Z Klubu Rzemieślniczego“ podano, iż zwołanie ogólnego zebrania ma jakoby nastąpić z powodu upadku tej instytucji który jest połączony ze skonem b. p. Jana Kirszota i wyjazdem p. Karo; nie jest to jednak zgodne z rzeczywistością, gdyż b. p. Jan Kirszot już od początku roku bieżącego z powodu choroby rzekł się swego mandatu.

Na miejsce jego został natychmiast wybrany inżynier B. Frumkin, tak iż Klub Rzemieślniczy nigdy bez prezesa nie pozostawał.

Zwołanie zaś ogólnego zebrania zostało postanowione: 1) dla obrania sposobu ku uczeniu pamięci b. p. Jana Kirszota, 2) dla przyjęcia przez ogół członków ustawy kasy pogrzebowej i 3) wyboru czterech nowych członków Zarządu.

— (r) **Nadużycia na kolei fabr.-łódzkiej.** Specjalna komisja rewizyjna, utworzona z rozporządzenia ministra komunikacji, stwierdziła na kolei fabr.-łódzkiej poważne nadużycia, dokonywane przez urzędników niektórych oddziałów tej kolei.

O nadużyciach tych wiedzieli od lat kilku wszyscy urzędnicy kolejowi, lecz żaden nie odważył się wnieść oskarżenia przeciwko urzędnikom wyższym, którzy mieli za sobą popoważną protekcję tuzów kolejowych, tembardziej, że jakiś śmiałek, uprzedziwszy o nadużyciach w depót na stacji Widzew, otrzymał nagrodę... w postaci niezwłocznego usunięcia ze służby. Rewizja wdrożona jakoby przez miejscowe władze kolejowe nie wykryła żadnych nadużyć.

Dopiero teraz, gdy ministerjum komunikacji powierzyło rewizję komisji specjalnej, okazało się, że pogłoski o nadużyciach są aż nazbyt słuszne. Stwierdzono, że przy wydawaniu towarów z magazynów i warsztatów kolejowych, fałszowano kwity w depót na stacji Widzew. Gdy np. wydano 40 funtów cyny i 10 funtów gwoździ — pisano na kwitach 140 funtów cyny i 40 funtów gwoździ.

Straty kolei obliczają na kilka tysięcy rubli. Śledztwo prowadzone jest w dalszym ciągu.

— (r) **Spółki teatralno-szan-tanowe.** Na mocy aktu, sporządzonego przez warszawskiego reagenta Kokoszkę, między Włodzimierzem Wejsblumem alias Maliszewskim i Józefem Wejsblumem zawarta została spółka pod firmą: „Łódzki Polski Teatr Maliszewskiego i S-ki“.

Spółka została zawarta na czas od 6 lipca r. b. do dnia 1 maja roku 1913.

Włodzimierz Wejsblum wniósł do spółki urządzenie i umeblowanie teatru, oszacowane na 2,000 rb. i oprócz tego 500 rb. gotowizny, a Józef Wejsblum 2,500 rb.

Weksle i wszelkiego rodzaju zobowiązania w imieniu firmy powinny być podpisywane przez obydwu stowarzyszonych pod firmowym stemplem.

— Na mocy aktu, sporządzonego przez tutejszego reagenta Trojanowskiego, między Eugenjuszem Gundelachem, obywatelem i Juljuszem Tojberem tancerzem kabaretowym, zawarta została spółka pod firmą: „Gundelach i Tojber“ w celu prowadzenia w Łodzi teatru pod nazwą: „Scala“.

Spółka została zawarta na czas od 1 września r. b. na 1 rok.

Kapitał zakładowy spółki wynosi 10,000 rubli.

Zarządzać interesem będą obydwaj stowarzyszeni. Wystawiać weksli spółka nie będzie.

— (r) **Zebranie.** Jutro o godz. 8 i pół po poł. w sali koncertowej przy ul. Dzielnej odbędzie się posiedzenie studentów wyższ. zakładów naukowych rosyjskich w sprawie urządzenia balu lub koncertu na rzecz niezamożnych kolegów.

— (r) **Z „TalmudTory“.** Dowiadujemy się, że kierownictwo szkołą rzemieślniczą „TalmudTory“ powierzonym zostało inżyn. B. Frumkinowi.

Ostateczne rozstrzygnięcie powyższej sprawy odłożono na czas nieograniczony.

— (r) **Teatr „Scala“.** Onegdaj odbyło się inauguracyjne przedstawienie w nowo-wybudowanym teatrze „Scala“ przy ul. Cegielnianej.

Urządzenie widowni, sceny i foyer jest rzeczywiście wspaniale i gustowne.

Całość utrzymana w szlachetnym stylu barokowym nadaje się raczej na pomieszczenie jakiegoś wybornego teatru dramatycznego, niż na przybytek podkasanej muzy.

Program, mimo widoczne wysiłki podniesienia poziomu, nie wybiega po za szczupłe ramki przeciętności, miejscami zaś jest nawet rzetelnie nudny.

Wiele również pozostawia do życzenia porządek przy wejściach i w szatni.

— (r) **Teatr „Casino“.** Pomimo nieznośnej pogody wczorajszej „Rok 1812 — Wojna Napoleońska“ ściągł znowu tłumy publiczności do teatru „Casino“.

Dziś — zmiana programu: dyrekcja „Casina“ postarała się o wspaniały dramat pod t. „Ulubienica tłumów“ — w wykonaniu artystów „komedji francuskiej“ w Paryżu — główną bohaterką dramatu jest p. Napierkowska, znakomita artystka a zarazem rodaczka nasza. Nad program teatr „Casino“ daje wspaniały dramat w 3 częściach „Wielka cyrkowa atrakcja“ w 3 częściach w wykonaniu artystów kopenhaskich; na zakończenie komedja amerykańska „Miłość i automobili“ oraz „Dziennik Ilustrowany“ — zawierający wiele ciekawych wypadków.

Program powyższy stwierdza raz jeszcze, że dyrekcja „Casino“ nie szczędzi kosztów i zabiegów, aby pozyskać dla swej publiczności wspaniały i zawsze pierwszorzędnej wartości artystycznej program przedstawień.

WYPADKI.

— (p) **Nagły zgon.** Wczoraj, około godz. 11 i pół, przy ul. Cegielnianej nr. 128, 60-letnia Antonina Wizner, zamieszkała przy dzieciach, idąc po wodę do studni upadła nagle i zmarła po chwili. Prawdopodobnie miał tu miejsce aneurizm serca.

— (a) **Pożar fabryki.** Wczoraj, około godz. 10 wiecz. I, II i oddział miejski straży ogniowej zaalarmowane zostały do pożaru przy ul. Cegielnianej nr. 54. Palila się fabryka pończoch i wyrobów trykotowych, należąca do Jankla Kahana. Fabryka ta mieści się w dwupiętrowej oficynie poprzecznej. Z obu stron fabryki znajdują się boczne oficyny, zamieszkałe przez lokatorów. Na parterze fabryki mieści się suszarnia, na I i 2 piętrze zaś — maszyny.

Ogień wszczął się na parterze, w suszarni, gdzie w dosyć dużej ilości nagromadzony był towar, przeznaczony do suszenia.

Straż ogniowa zajęła się przede wszystkim gaszeniem pożaru, starając się przytem, aby ogień nie dostał się do oficyn mieszkalnych. Pomimo energicznych środków przedsięwziętych, w celu umiejscowienia pożaru, ogień przedostał się jednakże na pierwsze piętro, gdzie go ostatecznie stłumiono.

Straż zajęta była gaszeniem ognia do godz. 12 w nocy.

A teraz nieco o stwierdzonych na razie przyczynach pożaru. Na miejsce wypadku przybyła policja z komisarzem 3 cyrkułu p. Kulikowym na czele i przeprowadziła dochodzenie policyjne, które dało następujące wyniki:

Właściciela fabryki, Kahana, ściąg widocznie jakieś fatum, gdyż w przeciągu trzech lat ostatnich, fabryka palila mu się... tylko cztery razy, jednakże zawsze straż nadbiegła na czas i nie dopuściła do zupełnego spalenia. Kilku lokatorów w domu, gdzie mieści się fabryka, widziało wczoraj o godz. 9 i pół Kahana, w chwili gdy wychodził z fabryki i udał się do swego mieszkania. Wkrótce potem usłyszeli krzyk i wołanie.

„pali się”. Gdy zeszedł na podwórze Kahan stał przy drzwiach kurytarza. Lokatorzy domu przypomnieli, aby zawezwał straż ogniową, na co Kahan z zimną krwią odpowiedział, że zepsuty telefon. Zmuszeni więc to byli zrobić lokatorzy domu, korzystając z telefonu w aptece Gesnera. Wobec tych danych Kahana aresztowano, a sprawę skierowano do sądziego śledczego 9 rewiru.

ZAMIEJSCOWA

= (z) **O dzierżawę rzeźni zgierskiej.** W dn. 24 bm. w biurze magistratu m. Zgierza odbędzie się licytacja publiczna na oddanie w trzyletnią dzierżawę, t. j. na czas od 1 marca r. 1918 do tegoż dnia r. 1916, rzeźni miejskiej.

Licytacja rozpocznie się od sumy 3,000 rb. rocznej płacy dzierżawnej.

= (r) **Tranzlokacja więźniów.** W tych dniach wysłano pod silnym konwojem z więzienia piotrkowskiego 24 więźniów, skazanych na roboty ciężkie. Są to przeważnie ludzie ze sfery inteligencji, oskarżeni o należenie do partji rewolucyjnych.

= (x) **Groźny pożar w Zgierzku.** Dziś, o godz. 1 i pół po północy, przy szosie łączycykiej w Zgierzku spłonęła tkalnia mechaniczna, oraz stodoła, należące do Kazimierza Potemki.

Pożar wybuchnął w stodole, która stała zaledwie o kilka kroków od tkalni i stał, podsycony silną wicherą dosięgnął 1 piętrowego budynku, w którym mieściło się 8 warsztatów tkackich z maszynami pomocniczymi i mieszkanie właściciela, składające się z kilku pokojów.

Rodzina Potemki, zbudzona ze snu ledwie z życiem ujęła, a wszystkie sprzęty domowe wraz z budynkami, maszynami i towarami stały się pastwą pożaru.

Straż ochotnicza, przybyła na ratunek, nie mogąc uratować płonących budynków starała się niedopuścić ognia do stojącego nieco z boku domu mieszkalnego, który dzięki temu ocalał.

Z fabryki pozostały tylko nagie mury i stos żelazta.

Straż czynna była przy pożarze do rana.

Spalone maszyny z towarami ubezpieczone były na sumę 15 tys. rb. Budynki na 4 tys. rb. Sprzęty domowe, również były ubezpieczone.

Straty spowodowane przez pożar właściciel oblicza na 45 tysięcy rubli.

Istnieje podejrzenie, że pożar powstał z podpalenia.

Ze sceny i estrady.

Teatr Popularny.

Z kancelarji teatru komunikują nam:

Dziś, we wtorek, ukaże się po raz pierwszy znakomita sztuka w 3 aktach „Miód kasztelański” I. J. Kraszewskiego. Teatr Popularny, chcąc uczcić pamięć wielkiego pisarza, urządza w dniu dzisiejszym uroczyste przedstawienie, poprzedzone odczytem p. St. Łapińskiego.

Jutro, w środę, wspaniały dramat J. Słowackiego „Książę Niezłomny”.

Krwawa zemsta.

Wczoraj o godz. 9 wiecz. zawezwano Pogotowie do sklepu Uki Straszunia przy ul. Zgierskiej nr. 48, gdzie na progu padł człowiek zbroczony krwią. Lekarz stwierdził kilka ran, zadanych nożem w głowę, z których jedna zadana w szyję, okazała się śmiertelną, gdyż przecięte zostały wszystkie arterje krwionośne.

Zabity nazywa się Antoni Dobiasz, lat 50, z zawodu szewc; zamieszkiwał z rodziną przy ul. Pierwsza Fajfra nr. 15, pracował zaś w warsztacie Rudolfa Freilicha przy ul. Zachodniej nr. 39. Osierocił on żonę i dzieci z których najstarszy syn

ma lat 19, najmłodsze zaś 8 lata. Rodzina ta pozostała w nędzy.

Jak stwierdziło przeprowadzone przez pomocnika komisarza 2 cyrkułu Karłowa dochodzenie policyjne, zabity powracał do domu z warsztatu wraz z towarzyszem pracy Piotrem Kotulskim. Obok wspomnianego sklepu nagle podbiegło do nich dwóch młodych ludzi i z okrzykiem „a masz!” zaczęli zadawać Dobiaszowi ciosy po głowie. Pod ciosami tymi D. runął na ziemię, nie wydawszy nawet jęku. Kotulski tak był przerażony wypadkiem, że zapomniał nawet o ściganiu uciekających morderców.

Po pewnej chwili dopiero Kotulski rzucił się za nimi w pogoń, lecz bandyci przebiegłszy plac Bałucki, wbiegli w ul. Łagiewnicką i tam zniknęli w ciemnościach. K. powrócił na miejsce zabójstwa, gdzie zjechały już władze policyjne. Śledztwo tymczasowe stwierdziło, że Dobiasz w niedzielę po południu miał bardzo burzliwą sprzeczkę z sąsiadem swym Królikowskim, podczas której syn K. wraz z dwoma swymi towarzyszami grozili mu nożem, zapewniając, że „urzną mu głowę”. W tym kierunku zwrócono śledztwo i całą rodzinę K. aresztowano w nocy. Nie przyznali się oni jednak do przestępstwa.

Według dalszych wskazówek, danych policji przez Królikowskich, Dobiasz pokłócił się też w niedzielę z zamieszkałym przy ul. Fajfra Nr 15, Stefanem Ciutuchem, którego poranił tasakiem, za co Ciutuch groził mu zemstą.

Ciutucha aresztowano i przeprowadzono do 2 cyrkułu policyjnego, gdzie wzięty w krzyżowy ogień pytań, przyznał się do zabójstwa i zeznał, że obiecawszy Dobiaszowi zemstę, wczoraj spotkał go na ul. Zgierskiej. Nie mogąc powstrzymać uczucia nienawiści, wyjął noż i uderzył nim w pierś Dobiasza. Dokonawszy mordu, uciekł ze swym towarzyszem, który był tylko biernym świadkiem mordu.

Noż, którym zamordował Dobiasza, rzucił na rynku Tanfaniego i tam go według wskazówek zabójcy znaleziono.

Królikowskich Ciutuch zna, lecz ci nie wspólnego z zabójstwem, według słów jego, nie mają.

Zabójcę osadzono w więzieniu przy ul. Długiej. (a)

Z Pabjanic.

(Kor. własna „N. K. Ł.”)

— Rozpoczęły się tu od piątku lekcje we wszystkich tutejszych szkołach początkowych.

Nowych kandydatów zgłosiło się w tym roku dużo, lecz przyjętych z tych zostało bardzo niewiele z powodu braku miejsc. Zato zostało około czterystu dzieci usuniętych z powodu zwinięcia zmian poobiednich.

— Łódzka dyrekcja naukowa założyła w tutejszem mieście skład książek (podręczników) i kajetów przy jednej ze szkół początkowych i zobowiązała nauczycieli, by nabywali takowe li tylko ze składu. Prócz tego do wszystkich szkół rozesłany został cennik powyższych książek, który widzieliśmy rozwieszony na ścianie w jednej ze szkół.

Z tego cennika widzimy, że ceny na książki rosyjskie są tylko o kopiejkę droższe od cen, oznaczonych na takichże książkach, znajdujących się na wystawach u tutejszych księgarzy. Polskie podręczniki sprzedawane są po cenach oznaczonych na nich.

— Strajk w tutejszych niektórych fabrykach został zakończony. Robotnicy otrzymali podwyżkę płacy na arszenie lub na sztuce.

Fabryka Barucha pod wyższyła płacę o kopiejkę na arszenie.

W sobotę od południa została rozpoczęta robota we wszystkich fabrykach z wyjątkiem fabryk: Gramsza, Fausta i Prajsa.

— W ubiegły piątek i sobotę odbyły się w tutejszej siedmioklasowej szkole Handlowej poprawki i egzaminy dla nowowstępujących.

Kandydatów w bieżącym roku zgłosiło się sporo, tak, że szkoła nosi się z zamiarem otwarcia przy niektórych klasach równoległych oddziałów.

— Wczoraj rozpoczęły się lekcje po uprzednim wysłuchaniu mszy św. przez personel i uczniów, w kościele św. Mateusza, na Starem mieście, na intencję rozpoczęcia roku szkolnego.

Telegramy.

(Tel. Ag. Pet.)

Aresztowanie rufusów.

TYFLIS, 2 września. Aresztowano dwóch uczestników zrabowania w 1906 roku 148 tysięcy rubli z wagonu pocztowego dr. żel. Zakaukaskiej.

Wypadki i ciżary.

LIPSK, 2 września. Pociąg osobowy na linii Drezno—Praga wykołcił się w Schönbriesen. Ciężko rannych 5 osób, inne zaś lekko.

WERDEN 2 września. Doczepiony wagon tramwajowy zerwał się i wjechał w tłum, zebrany na święto parafjalne; ciężko rannione 4 osoby; lżej 5.

LUCCA 2 września. W Pontevico tramwaj starł się z samochodem. Zabita jedna osoba, rannionych 5.

Wyjazd cesarza Wilhelma.

BERLIN, 2 września. — Cesarz Wilhelm II wyjechał o godz. 10 m. 30 wiecz. do Szwajcjarji.

Katastrofa samochodowa.

WENECJA, 2 września. — Samochód z 20 podróżnymi, zmierzający do Treviso, wywrócił się, wskutek czego 3 osoby są zabite, a kilka rannionych.

„Zatonięcie parostatku.

KOPENHAGA, 2 września. Parostatek duński „Kursk”, po wyjściu z Antwerpii, poszedł na dno morza Niemieckiego. Utonęło 20 osób załogi.

Lotnictwo w wojsku.

BERLIN, 2 września. W cesarskim przeglądzie wojska po raz pierwszy brał udział oddział lotniczy Chwilami w powietrzu unosiło się jednocześnie po 8 aeroplanów różnych systemów i 2 balony sterowe.

Wypadek w menażerji.

LILLE, 2 września. — W menażerji tutejszej kilka niedźwiedzi, zamkniętych w klatce, zdołało wydostać się z niej, a rzuciwszy się na śpiącego służącego, wyrwały mu prawe ramię. Dozorcę w stanie beznadziejnym odwieziono do szpitala.

Bandytyzm.

LONDYN, 3 września. — Zamaskowani zbrojnicy wtargnęli do teatru Varieté i uspiwają stróża i strażaków chloroformem, rozbili dynamitem kasę ogniotrwałą i zrabowali 1000 funtów szterlingów, poczem zbiegli.

Telegramy własne

„Now. Kurjera Łódzkiego”

Zamach i samobójstwo.

MÜHLHAUSEN, 3 września. — W miejscowości Morschweyler 19 letni chłopak Baumann, który zalecał się do służącej swego chlebodawcy, napomniany przez niego, dokonał zamachu rewolwerowego na swego majstra i jego żonę. — Strzały chybiły.

Powiadomiona o wypadku żandarmerja puściła się w pogoń za zbrodniarzem. W chwili, gdy miano go ująć, Baumann strzelił do siebie w skroń i padł trupem na miejscu.

Rokowania pokojowe.

PARYŻ, 2 sierpnia. Utrzymuje się tu pogłoska, że rokowania pokojowe włosko-tureckie mają być przyspieszone, tak aby już w najbliższym czasie mogły być podjęte rokowania oficjalne.

Zarówno Włochy i Turcja zaniepokojone są propozycją hr. Berchtolda, gdyż obawiają się, że propozycje austro-węgierskiego ministra spraw zagranicznych mogą spowodować niekorzystne warunki tak dla Włoch jak

i dla Turcji. Specjalnie Turcja obawia się, że przyjęcie propozycji hr. Berchtolda spowodowałoby zbytnią niepożądaną opiekę mocarstw nad Turcją. Włochy zaś ze swej strony obawiają się znów wzmożenia wpływu Austro-Węgier na Bałkany.

Przeciwno rządowi tureckim.

ATENY, 2 (9)— Onegdaj odbyło się w Samos burzliwe zgromadzenie, które w końcu zakomunikowało konsulom mocarstw opiekuńczych wniosek z żądaniem, by tureckie wojska opuściły wyspę i by ustawa zasadnicza została poddana rewizji.

Żandarmów, którzy usiłovali wkroczyć podczas obrad, rozbrojono a dwóch z nich zraniono lekko.

Konsul rosyjski przyrzekł, że wojska opuszczą wyspę, gdy tylko żandarmerja będzie zorganizowana. Wśród ludności panuje wielkie wzburzenie.

„Zapał wojenny”

BELGRAD, 2 września. Na ulicach miasta pojawiły się wielkie afisze z czerwonymi napisami: „Żadamy wojny. „Policja wśród protestów publiczności zajęła się ich usunięciem.

Samobójstwo artystki.

PARYŻ, 2 września. — Znana francuska artystka dramatyczna Brizard, popełniła w sobotę samobójstwo. Powodem ma być żal po utracie dziecka.

Ostatnie wiadomości.

— Onegdaj wieczorem pod Będzinem bandyci napadli na jadącego bryczką kupca, Lejbę Weinreba, ograbili go uciekającego i zranili śmiertelnie wystrzelami z rewolwerów. Bandytów ujęto.

— W rozmowie ze współpracownikiem „Wieczern. Wrem.” Guczkow wyraża zapewnienie, że prawo prasowe przejdzie w IV Dumie; przyczem, jeżeli rząd nie wnieśli swojego projektu, Duma będzie musiała rozstrzygnąć tę sprawę z własnej inicjatywy. Dziennik donosi, że uregulowanie spraw prasowych październikowcy zamierzają włączyć do swojego programu przedwyborczego.

— Za kaucją 500 koron wypuszczony został w sobotę d-r Augustyn Wróblewski, aresztowany przed paru tygodniami za propagandę anarchizmu. Dr. Wróblewski będzie odpowiadał przed sądem karnym za zbrodnię gwałtu publicznego i za zbrodnię obrazy majestatu. Udowodniono mu nadto rozszerzanie skonfiskowanych broszur i pism.

— Jak donoszą z Kopenhagi, komisja naukowa, która zbadała astronomiczne zapiski Amundsena, stwierdziła, że słynny ten podróżnik popełnił błąd rachunkowy. Amundsen, zdaniem komisji, nie stanął na samym biegunie południowym, lecz zbliżył się do niego na odległość jednej czwartej mili. Nadto miał jeden z członków komisji wspomnianej, prof. Aleksander, twierdzić, że Amundsen był na biegunie południowym, gdyż z punktu, na którym stanął czynił dalekie stosunkowo wycieczki we wszystkich kierunkach.

„ODEON”
PRZEJAZD 2.
Widoki Tasmanji natura
Zaslepieniec dramat w 2 aktach
Rozwiedzmy się
 komedia podług SARDOU
NAD PROGRAM
WSZECHSWIATOWA
CYRKOWA ATRAKCJA
 Dramat w 3 aktach.

Zatwierdzone przez Ministerjum Handlu i Przemysłu

**Kursy Buchalteryjne
i Języków Nowożytnych****J. Mantinbanda**

w ŁODZI,

ulica Cegielniana 47 (róg Wschodniej)
TELEFON 24-28.Wieczorowe zbiorowe oraz dzienne w oddzielnych grupach. Wykłady rozpoczną się w **Poniedziałek 2 Września r. b. o godzinie 8 wieczorem.** Zapisy przyjmuje i wszelkich informacji dotyczących zarówno Kursów wieczorowych jak i dziennych udziela Kancelarja Kursów codziennie tylko wieczorem od 7—9. 2520—0—1

Zarządzający Kursami

J. Mantinband.

Telef. 27-27

Cegielniana 23
Zachodnia 62**4-o klasowy Zakład Naukowy****L. SZAKINA** 2565—10
dla chłopców izraelskich

podług programu Progimnazjum Rząd. prowadzony. Podania wraz z dowodami do wszystkich klas przyjmuje kancelarja zakładu codziennie od 9-ej do 2-ej.

Uwaga. W szkole istnieją bezpłatne korepet. dla uczniów po obiedzie. W szkole wykładany jest język hebrajski i przedmioty hebrajskie. Programy nabywać można bezpłatnie w kancelarji szkoły i w księgarni W-go Johelsohna Piotrkowska № 26.

Egzaminy dla nowych uczniów od dnia 29 Sierpnia

Ministerjum Oświaty

7 kl. zakład naukowy żeński || Specjalna szkoła początkowa z kursem Gimnazjum rząd. || dla analfabetek

Marji Kochsteinowej 2657—10

Wólczajska № 23, róg Zielonej № 15,

Lekcje się rozpoczęły. Otwarta kl. 6-ta

Podania przyjmuje kancelarja szkoły codziennie. Gimnastyki udziela doktor pedagog.

**Lecznica chorób oczu,
ze stałymi łóżkami****Dra B. Donchina,**

OKULISTY

ul. PIOTRKOWSKA № 69. Telefon 28-39.
Godz. przyjęć w ambulatorjum od 10—12 i od 4—7 pp.
Przyjmuje się chorych na stałe.**Łódzkie chemiczno-analityczne
i Elektrochemiczne Laboratorium**

KRÓTKA № 10.

Analizy techniczne (kaloryczne i chemiczne określenia węgla, badania wody, smarów, olejów, mydła, kwasów i t. p.)**Analizy dla celów diagnostyki lekarskiej** (mocz, płwociny, sok żółtkowy reakcja WASSERMANA na syfilis i t. p.)

Porady techniczne. Badania syntetyczne. Receptura chemiczna. Analizy metodą elektrochemiczną. 2533—0—1

**Wydawnictwa GEBETHNERA i WOLFFA
Nowości! Nowości!****Al. Dumas. Towarzysze Jehudy.**

Powieść na tle spisów z czasów Konsulatu. Z 24 ilustracjami: Cena 3 tomów w jednym rb. 1.20.

T. Konczyński. Zawrotne drogi.

Powieść współczesna na tle dążeń kobiecych. Cena rb. 1.60.

J. I. Kraszewski. Bezimienna.

Powieść z czasów powstania Kościuszkowskiego. Z 12 ilustracjami. Cena 2 tomów w jednym rb. 1.

Waterwan Nixson.**Jaką młodą dziewczyna być powinna.**

Wydanie wykwiżne. Przekład EMILJI WESŁAWSKIEJ. Cena kop. 60, w ozd. opr. kop. 90.

Na składzie głównym powieść:

A. Gruszeckiego. Marjawita.

Cena rb. 1.80.

Do nabycia we wszystkich księgarniach. 2658—3

Zakład Freblowski

IDY JANOWSKIEJ

Byłej słuchaczki wyższych pedagog. kursów w Warszawie.

Dnia 5-go Września r. b. otwartą zostanie szkoła freblowska dla dzieci w wieku od lat 4 do 8-tnu.

Zastosowane zostaną najnowsze metody wychowawcze.

Wykładane będą: gimnastyka szwedzka racjonalna, rytmiczna i słowa. Szkoła mieścić się będzie w specjalnie urządzonej, podług ostatnich wymagań higieny lokalu przy ul. Zawadzkiej 30 (uluga 26). Zapisy przyjmuje się od 20-go Sierpnia codziennie od 11—1 i od 5—7 popoł. r2562—12—1

B. sekretarz sądu pokoju XI rewiru
obecnie

Adwokat

Antoni Mietkiewiczotworzył kancelarję przy ul. Zielonej
№ 28. Przyjmuje od 4—8 po poł. 2547—5**Fotografia**Poszukuje się OPERATORA KOPIS-
TE, OPERATORA RETUSZERA oraz
RETUSZERKE. Oferty z podaniem
curriculum vitae i fotografią przesłać
BRACIOM ALTMAN zakład fotogra-
ficzny w SOSNOWCU.**Budowniczy St. Matysek.**

Pańska 46.

Sporządza plany budowlano-opli-
cyjne, na budynki mieszkalne, fabrycz-
ne i gospodarcze, prowadzi dżo-
techniczny w Łodzi i okolicach, a tak-
że sporządza kosztorysy według Upro-
szona Położenia" dla instytucji rzą-
dowych. 2447—8**Sklep rzeźniczy**dobrze wyrobiony, w dobrym
punkcie do sprzedania zaraz
z powodu wyjazdu. Wiado-
mość u właściciela, ul. Szkol-
na № 15. 2555—2—1**ZASTAWY**za №№ 25434, 27908 Oddziału
I Łódzkiego Warszawskiego
Akcyjnego Towarzystwa Po-
życzkowego na zastaw rucho-
mości przy ul. Zachodniej 31
zaginęły. Zastrzeżenie zrobio-
ne. r2633—3—1

2540—3 TANIE

mieszkaniado wynajęcia 4 i 3 pokoje z
kuchnią i wygodami. Wiado-
mość: ul. Orła 23.**Prośby**Zestawiam prośby,
zażalenia, skargi a-
pelacje i t. p. do
Władz Sądowych i Administracyjnych,
również paszporty zagraniczne.**M. Baum.** Piotrkowska 31.**Nauczycielka**z patentem i praktyką życzy
sobie przyjąć miejsce w szko-
le przy jednej z miejscowych
fabryk. Adresy proszę składać
pod lit. H. W. w administracji
„Kurjera“ r2647-3

W VITTEL (FRANCJA)

Poleca się cierpliwym na-

PODAGRE,

KAMIEN MOCZOWY,

REUMATYZM,

Sprzedaż we wszystkich apte-
kach i składach aptecznychPreparat „TRAYSER“ przeciw reumaty-
zmowi i podagrze jest
do nabycia we wszy-
stkich Aptekach i Skła-
dach Aptecznych. Ilu-
strowana broszura z pra-
widowym opisem po-
wyżej wspomnianych
chorób wystana zostaje
na pierwsze żądanie bez-
płatnie. Adresować: M.
E. Trayser. No. 115
Bognar House, Shoe Lane London Ea-
gländ. E. C.Bognar House, Shoe Lane London Ea-
gländ. E. C.**Akuszerka masażystka**z dyplomem Cesarskiej Akademji me-
dycznej w Petersburgu, praktykują-
ca 20 lat przyjmuje: masaż, porody
w nocy zamówienia, na słabość, pod-
skórne zastrzykiwanie, udziela porad
sekretnych, dyskrecja zapewniona.
Niezamierzonym ustępstwo. Zielona № 30
m. 18 od 12—5. Listy w językach: ro-
syjskim, polskim i niemieckim. 2575—10

Doktor 2579—10

Leon Szayerowicz

powrócił.

Choroby kobiece i akuszerja
Rozwadowska 13 4.
Telefonu № 10-66.

Starszy felczer

M. Rozencweigb. wieloletni felczer oddziału chirur-
gicznego w szpitalu małż. Poznańskich
powrócił z zagranicy
mieszka obecnie Wschodnia 29. 6 1**Dr. L. Prybalski**

POŁUDNIOWA № 2.

Telefon 13-59

Choroby skórne, włosów, (kosmetyka
lekarska) weneryczne, moczościowe
i niemocy piciowej. Leczenie syphi-
lisu Salvarsanem „Erlieh-Hata 606 i
914“ wśródżynie.Leczenie elektrycznością i masa-
żem wibracyjnym.
Przyjmuje: chorych od 8—1 rano i od
4—6 po poł., panie od 5—6 po poł.
Dla pań osobna poczekalnia.**Dr. S. Sznitkind**

ul. Średnia nr. 2.

Specjalność: choroby wenerycz-
ne, moczościowe, włosów i kos-
metyka lekarska (piegi, przyszcze-
etc).Przyjmuje od 8½ do 2, od 4½
po 9, damy od 4 i pół do 6.**Dr. E. Szyldekret**Akuszerja i choroby kobiece
Zachodnia 36 m. 7 telef. 19-51
także wejści z Piotrkowskiej 3
(Hotel Polski)

Godz. przyj. 10½—12 rano i 4½, 4—7

Doktor

A. Tereszkwicz Choroby wewnętrzne i dzieci
mieszka obecnie
Widzawska 40, № Telef. 26-92**Dr. med. Z. Golec**

choroby skórne i wener.

ul. Mikołajewska № 18
Telefonu № 2060.Godz. przyjęć od 9 do 12 od 4 i pół
do 7 i pół w. w Niedziele i święta od
9 do 12 i pół. r376 0**Dr. Koper-Gerszuni**

Choroby kobiece.

Piotrkowska № 121 Telef. 18-07
przyjmuje od 3 do 6 po p. W niedziele
od godziny 9 do 12 rano.**Lekarz-dentysta****Abramowicz Lewy**

powrócił

Zielona 17 (parter).

2388—10—1

Dr. Leyberg

powrócił

Weneryczne, piciowe i skóry od
10—1, 6—8. Niedziele i święta
od 8—1.Dla Pań—5, poczekalnia od
dzielnia.

Krótka 5, tel. 26-50.

Dentysta

S. Rakiszski.

powrócił

Piotrkowska № 81, tel. 16-87.

TEATR

„Moderne”

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Sz. Publiczność, że w dniu 10 września r. b. po gruntownym odnowieniu lokalu i zastosowaniu najnowszych urządzeń, jakoteż **WINDY** ku wygodzie moich gości, otwieram

Teatr kinematograficzny

W GRAND HOTELU.

Mam nadzieję, że, ze względu na wyborowy program, jaki dawać będę, Sz. Publiczność i nadal zaszczycać będzie mój teatr swymi względami, z czem się polecając, pozostaje

z poważaniem **Poraj-Różański.**

W sierpniu r. b. zostanie w Łodzi otwarty

Prywatny 4 klasowy męzki Żydowski zakład naukowy

z kursem rządowych progimnazjów Ministerjum Oświaty

M. G. MARGULISA

ul. św. Andrzeja 7, (dom GLIKSMANA).

Głównym celem założyciela nowego zakładu naukowego będzie zupełna **zgodność** kursu każdej klasy z kursem odpowiedniej klasy gimnazjum rządowego, w ten sposób, aby każdy uczeń mógł pomyślnie złożyć egzamin **bez żadnych specjalnych przygotowań.**

Oprócz tego założyciel, uwzględniając żądania wielu inteligentniejszych rodziców, zamierza **rozszerzyć** wykłady niektórych przedmiotów i wprowadzić **nowe.**

Wykłady języków miejscowych: polskiego, rosyjskiego i niemieckiego będą postawione na takim stopniu, aby uczniowie w zupełności opanowali te języki nie tylko teoretycznie, lecz także praktycznie i przyswoili sobie **prawidłowy bez zarzutu akcent**; w tym celu będą wprowadzone specjalne lekcje konwersacji.

Do zasadniczego wykładania języka **hebrajskiego** będzie zaproszony jeden z najwybitniejszych miejscowych — hebraistów.

Do kursu klas starszych będą wprowadzone (w charakterze przedmiotów nieobowiązkowych) **podwójna buchalterja i korespondencja handlowa** w trzech językach.

Wiele uwagi będzie poświęcane wykładom **sztuk pięknych:** rysunki, lepienie z gliny, rzeźba w drzewie i t. p.

Rozwój fizyczny młodzieży szkolnej będzie postawiony na bardzo wysokiej stopie. Do powyższego celu wprowadzone będą: gimnastyka rytmiczna, szwedzka, sokolska; popiera nie wśród młodzieży szkolnej różnego rodzaju **sportów;** przechadzki, wycieczki i sloyd. Nad zdrowiem i prawidłowym rozwojem fizycznym będzie czuwał **stały szkolny lekarz — specjalista.**

Po porozumieniu się z rodzicami uczniów będą również wykładane lekcje **śpiewu i muzyki** na instrumentach muzycznych.

Każdy przedmiot będzie wykładany przez osobnego nauczyciela — specjalistę.

Zakład naukowy znajduje się w samym centrum miasta, w pięknym lokalu pełnym światła i świeżego powietrza.

Przestronae klasy, **Hygieniczne meble szkolne.**

Egzaminy wstępne do klas przygotowawczej i pierwszej 15/18 sierpnia r. b.

Przyjmowanie prób rozpoczyna się z dniem 1/14 sierpnia w kancelarii szkoły ulica Andrzeja 7, ca godz. 9-ej rano do godz. 2-ej po południu.

Do prób należy dołączyć: 1) metrykę i 2) świadectwo lekarskie o szczepieniu ospy. **Szczegółowe programy** otrzymywać można w kancelarii szkoły i w księgarni L. Fiszera Piotrkowska 48, bezpłatnie.

Brykiety C. W.

z najlepszego węgla górnośląskiego
1.60 za 100 sztuk z dostawą do kuchni (cena stała przez całą zimę).

Sprzedż **NA WAGĘ:** rb. 1.30 z dostawą za korzec.

Wyłącznie przedstawiciele:
W. FINDEISEN i S-ka, Przejazd 21

TEL. 17-09.

Od kradzieży lampą Naftową-Zarową „Promień”

którą **najtaniej nabyć można** w Biurze Instalacji Oświetleń

Warszawa, Trębacka 2 (róg Krak. Przed.) Tel. 13-65.
Wyłączne przedstawicielstwo i skład główny na **Król. Polskie, Litwę, Wołyn, Podole, Ukrainę, Besarabię i Odesę.**

Lamp naftowo-zarowych: „Kitson”, „Ideal”, „Promień K”, „Royal”, oraz zapasowych do nich oraz do lamp „Washington”.

Tamże największy i najobficiej zaopatrzony skład po cenach najniższych. Lamp, żyrandoli i latarni spirytusowych, gazolinowych i kreogazowych, Latarni gospodarczych, powozowych i samochodowych, oraz laterek ręcznych do nalty i acetylenu.

Warsztaty do naprawy wszelkich lamp.

„Promień” oświetla dwory, pałace, kościoły z plebanjami, hotele, fabryki, budynki towarowe i t. p. gazem powietrznym lub elektrycznością za pomocą najnowszych automatycznych aparatów nie wymagających żadnej obsługi. 1 palnik gazopowietrzny o sile 60 świec kosztuje 1/2 kop na godzinę.

Cenniki ilustrowane i kosztorysy na żądanie bezpłatnie.

Specjalista chorób weneryznych, skórnych i dróg moczowych

D-R S. KANTOR,

Piotrkowska № 144, róg Ewangelickiej
Telefon 19-41.

Gabinet Roentgenowski (Prześwietlenie i fotografowanie wnętrza ciała promieniami Röntgena), Światłolecznicy (choroby skóry i włosów) i Laboratorium lekarsko-kosmetyczne. Badanie krwi na Syfilis i leczenie Salvarsanem (Ehrlich-Hata 606). Gabinet elektroterapeutyczny (Masaż wibracyjny i pnenmatyczny podług prof. Zabłudowskiego — niemoc płciowa). Godziny przyjęcia: 8—2 rano i 5—9 pp. Dla pań osobna poczekalnia. r2521—0—1

Piegi, liszaje, wagry, pryszczki, łupież, swędzenie i wszelkie nieczystości skóry

leczy i usuwa tylko **lecznicze, ziółkowe**

Dr-a OBERMEYERA, z wizerunkiem „SIOSTRY MIŁOSIERDZIA” na każdym kawałku.

MILJONY LUDZI ULECZONYCH!!
Po krótko trwałem użyciu — świetny wynik

Sprzedż w aptekach i składach aptecznych.

Krawiec wojskowy

Sz. Ewigkeit

Łódź, Piotrkowska 16, 2-gie piętro

Pierwsza i najlepsza w Łodzi pracownia wojskowych i urzędowych ubiorów.

Wykonanie szybkie i akuratne.

Zamówienie — całkowite umundurowanie, specjalnie dla uczniów, wykonywa się w ciągu 24 godzin.
2610—12

Zarząd Łódzkiego Towarzystwa pielęgnowania Chorych Bykur Cholm niniejszem zawiadamia, że w środę d. 4 Września r. b. jakow rocznicę śmierci.

b. p. Ignacego Kohna

odbędzie się w Synagodze przy Nowym Rynku № 10, o g. 12 w południe nabożeństwo żałobne, na które zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych.

Kursy Politechniczne

w ŁODZI, Potrkowska 84.

Na oddziały budowlany i elektrotechniczny przyjmuje się kandydatów na 1, 2 i 3 semestry, na oddział zaś handlowo-przemysłowy tylko na 1 semeste. Kandydaci bez różnicy wyznania, ze świadectwami z ukończenia 3 klas są przyjmowani na 1 semeste bez egzaminu. Bliższych szczegółów i programy udziela **Kancelarja Kursów** codziennie od godz. 4—6. r2412—20—1

Szkoła rysunkowa

JERZEGO LEMANA, Południowa 2.

Rysunki (model żywy, głowa i akt) malarstwo, rzeźba, historia sztuki, anatomja, perspektywa. Przy szkole jest osobny oddział dla dzieci od 4 do 6 po poł. i osobny oddział dla rzemieślników. Lekcje rozpoczynają się 1 września. Zapisy przyjmuje kancelarja szkoły (POŁUDNIOWA № 2) codziennie od 4 do 5 i od 8 do 9 wiecz. 2554—1

CASINO

Od dziś do Piątku 6 Września włącznie:

Między innymi

Uslubienica tłumów

Dramat w 2 częściach w kolorach w wykonaniu artystów „Francuskiej Komedji” w Paryżu.—Główną rolę wykona

znakomita artystka

NAPIERKOWSKA

Miłość i automobil Komedja w wykonaniu amerykańskich artystów. :: :: :: ::

NAD PROGRAM

Wielka cyrkowa atrakcja

Dramat w 3 częściach w wykonaniu artystów teatrów w Kopenhadze.
Orkiestra koncertowa złożona z 10 osób.

CHOROZY
WYSTRZEŻYJCIE SIĘ FALSYFIKACYI

pod postacią bezwartościowych naśladownictw Sperminu nie mających z nim nic wspólnego a często nawet zawierających czynniki szkodliwe dla zdrowia.

Przy neurastenji, impotencji, uwiądzie starczym, hysterji, neuralgjach, anemji, suchotach, przymicie (syfilis), skutkach kuracji rżeciowej, chorobach serca (otłuszczenie, skleroza serca, bicie serca, arytmja myocarditis, arterjo-sklerozie, alkoholizmie, wysychaniu mleczu pancerzowego, paraliżach, rekonwalescencji, wyczerpaniu ogólnem i t. p., tylko Sperminem-Poela udało się osiągnąć wspaniałe rezultaty, o których świadczą badania najznakomitszych uczonych lekarzy całego świata. Należy zwracać uwagę na nazwę

SPERMIN-POEHLA

i nie brać tych wszystkich wyciągów i płynów o różnych nazwach; bezwartościowość tych preparatów została opisana w specjalnej broszurce, którą bezpłatnie wysyła się wraz z najnowszą literaturą o Sperminie

ORGANOTERAPEUTYCZNY INSTYTUT
PROFESSOR DR. POEHLA I SWIE
DOSTAWCY DWORU
JEGO CESARSKIEJ MOŚCI
PETERSBURG
W. O. 7 LINJA 18

Maurycy

COHN

ADWOKAT PRZYSIĘGLY
powrócił
Dzielną № 28.

PATENTY
NA WYNALEZKI MODELE I MARKI FABRYCZ.
GOLDMAN I ELLIENBAND
WARSZAWA, LESZNO N° 8. Telefon N° 2281

Ogłoszenia drobne.

A.A. Kredens, stół, krzesła, otomana, szafy do ubrania, łóżka z matercami, umywalka, toaletka, szafki nocne, garnitur salonowy, obrazy, lampy, maszyna do szycia, kredens kuchenny, sprzedam bardzo tanio, byle zaraz. Widzewska 104, m. 9 II piętro front. 2413-10

Biurowo nauczycielskie „Probitas” Le-winsonowej, Przejazd 6, poleca francuzki, angielski, nauzycielki, freblanki, bony wszelkich narodowości, gospodynie. 2590-3

Bezwarunkowo 5 lat można nosić garnitury ze „Skóry-angielskiej” gotowe spodnie i bluzy. Piotrkowska 128-13. 2508-3

Do sprzedania dom drewniany o 4-oh mieszkanich, morga i 74 prety ziemi, morga pastwiska. Osada Konstantynów ul. Pabjanicka № 117. 2553-3

Do sprzedania dom drewniany o 4-oh mieszkanich, morga i 74 prety ziemi, morga pastwiska. Osada Konstantynów ul. Pabjanicka № 117. 2553-3

Do sprzedania dom drewniany o 4-oh mieszkanich, morga i 74 prety ziemi, morga pastwiska. Osada Konstantynów ul. Pabjanicka № 117. 2553-3

Przybiłak się buldog morengowaty z żółtą obrozą. Odebrać można: Zachodnia 24, w Kieple. 2560-8

szukuje się ul. Piotrkowska 7 m. 17. Zarobek dobry. Paszporty bezpłatnie wydają; Wójei, burmistrze, w Łodzi prezydent. — 2582-2

szkoła prywatna i freblowska Karo-la Waigelta. Lekcje 20 sierpnia Nawrot 12, Telef. 24-05. 2356-2

Sprzedam za bezcen kawiarnię oraz meble z jednego pokoju i kuchni z powodu wyjazdu. Wiadomość: UL. Podrzeczna № 15. Kawiarnia. 2531-8

Sklep spożywczy z urządzeniem, lub też samo urządzenie do sprzedania z powodu choroby. ul. Ogródowa № 15, dom Rybackiego, wies Chahu-la. 2564-3

Sklep korzenny z urządzeniem rzeź-niczom do sprzedania z powodu wyjazdu. Folwark Stoki w domu Drożdża № 40. 2534-3

Sklep rzeźniczy z całkowitem urza-dzeniem do sprzedania na dobrych warunkach. Ul. Nowo-Pabjanicka № 7, naprzeciwko Nowo-Krótkiej. 2510-6

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania zaraz vis a vis dwóch fabryk Rzgowska 9. 2586-6

Taneczka dla pańienek przy intelligen-nej izraelskiej rodzinie; opieka, pianino, winda, telefon, Warszawa, Aleja Jerozolimska 37 m. 8. 2536-3

Skradziono 2 weksle po 100 rb. wy-stawione przez Walentego Wybrań-skiego na zlecenie Jadwigi Wećkow-skiej. Otręga się przed nabyciem. Weksla są nieważne. 2548-3

PABJANICACH poszukuje się nauczyciela lub nauczycielki języka polskiego z prawem wykładu w szkołach. Oferty piśmienne M. Lur-je, ul. Warszawska d. Dembeka Pa-bjanice 2585-8

2 magle w dobrym stanie do sprze-dania. Ul. Nizka № 5. 2562-2

Zaraz do sprzedania lub wydzierżawienia gospodarka, składająca się z 7-m morgi i 64 pretów (w tem 2 morgi ogrodu) i zabudowania w Ksa-werowie № 21 przy cegielni p-a Sten-cia. Zastać można o 7 wieczorem w niedzielę i święta cały dzień. 2482-4

Zaginął kwit lombardowy za №267708 na maszynę do szycia, na imię Anastazji Sińskiej. Łaskawy znalaz-ca zechce takowy oddać do lombardu Zachodnia 31. 2577-3

Zaginął paszport wydany z gm. Ba-dogoszcz, pow. łódzkiego, gub. piotrkowskiej na imię Klemensa An-drysiaka. 2527-3

Zaginął paszport wydany z gminy Białawczew, pow. opoczyńskiego gub. radomskiej na imię Marjanny Stulebiak. 2520-3

Zaginął paszport wydany z gminy Nowosolna pow. łódzkiego na imię Gustawa Hofzera. 2535-3

Zaginął paszport wydany z gminy Bujny, gub. piotrkowskiej, na imię Antoniego Włodarczyka. 2541-3

Zaginął paszport, wydany z gminy Wielka Wiesz, pow. ilzeckiego, gub. radomskiej oraz papiery ślusarskie na imię Bronisława Szumilewi-cza. 2562-3

Zaginął paszport wydany z gminy Krzykosy, pow. kieleckiego gub. kaliskiej na imię Rozalii Sikorskiej. 2565-3

Zaginęła karta od paszportu wyda-na z fabryki Karola Nippe na imię ma Józwiaka. 2580-1

Zaginęła karta od paszportu wyda-na z fabryki Borys Fridmana na imię Jana Witka. 2583-1

Zaginęła karta od paszportu wyda-na z fabryki Karola Benieha na imię Jana Kindermans. 2584-1

Zaginął młody 11-tygodniowy bul-dog morengowaty. Odprowadzić za wyagrodzeniem na ul. Aleksandrow-ską № 70. 2571-4

Szkoła przygotowawcza koedukacyjna dla dzieci od lat 6-10.
Zapisy od 10-3 codziennie.
Fanny Fejgin
Pasaż Szulca № 9 m. 7.
r2582-10-1

Teatr „URANIA”

Program od 1 do 16 września r. b.

POLSKA OPERETKA dane będzie

POTĘGA I ŁOŚCI
Farsa w 1 akcie

Duet włoskich
Polski komyczny duet

Miss Mary
Artystka na drucie

M-lle Jeanette
Śpiewaczka liryczna

M-lle KATALJA
Prima balerine

Duet Cesarskich
Tancerze charakterystyczni

The Soops
Trompolin balance akt

M-r Elias
Zongler salonowy

Les 5 Stegeman
Zongler salonowy

Urania Bio
Nowa serja obrazów

W ogrodzie koncerty dam-skiej orkiestry na dętych instrumentach
M-r Bartoni artysta malarz bez rąk.
Karawana afrykańców ple-mienia Somali.

Hurtowy skład obuwia J. WINDMAN

Łódź.
Poleca Szanownym Klientom wielki wybór różnego męskiego, damskiego i dziecinnego obuwia własnego wyrobu

raz posiada do-
oaty asortyment

Mechanicznego szytego obuwia i fil-cowego

pierwszorzędnej fabryki

Ceny umarkowane lecz stałe.

Detaliczna sprzedaż
Piotrkowska 35.

